

PÕLLUMAJANDUSAMET

AGRICULTURAL BOARD

Seemnepõldude tunnustamine

14.06.2018

Kristina Soon

Tartu 2018

Seemnete sertifitseerimine

1. Põldtunnustamine
2. Proovivõtmine + analüüsimine
3. Sertifitseerimise otsus
4. Järelkontrolli katse

Sordileht ja EL sordileht

Riikide sordilehtedest moodustub EL sordileht

EL sordileht – nisu 2300 sorti
oder 1500 sorti
rukis 200 sorti
kaer 350 sorti

Eestis on tunnustamises igal aastal 10-20 uut sorti!

Sama kiirelt, kui tulevad, sama kiirelt ka kaovad!

Sordid

2017. aastal oli tunnustamises kokku 168 sorti !

2006. – 112

2012. – 106

2014. – 121

2016. - 153

Kaer - 17 erinevat sorti

Suvioder - 29 sorti, (talioder 2 sorti)

Suvinisu - 25 sorti

Talinisu - 17 sorti

Põlduba - 13 sorti

Põldhernes - 18 sorti!

Seemneskeemid

1. Teraviljad

AS->SE->E->C1->C2

erandiks rukis AS->SE->E->C

2. Söödakultuurid

AS->SE->E->C (->TS)

erandiks põldhernes, -uba, lutsern

AS->SE->E->C1->C2

3. Õli- ja kiukultuurid

AS->SE->E->C

erandiks ühekojaline kanep ja põld-sojauba

AS->SE->E->C1->C2

4. Köögiviljakultuurid

AS->SE->E->C->ST

Etiketid

Supereliit – valge lilla diagonaaltriibuga

Eliit – valge

Sertifitseeritud seeme(1.põlvkond) – sinine

Sertifitseeritud seeme 2. põlvkond – punane

Standardseeme - kollane

Seemnesegu – roheline

Tootmiskatseteks – oranž

Üldpõhimõtted

OECD seemneskeemid

Taimede paljundamise ja sordikaitse seadus

Määrused

EL seadused ja direktiivid

Esitamine

Seemnekasvataja -> kliendiportaal ->
sordiesindaja kinnitus -> PMAIS -> protokoll
loomine -> põldude jagamine -> tunnustamine
-> protokollide täitmine, kinnitamine

An aerial photograph of a vast, lush green agricultural field, likely a cornfield, stretching towards a dark green forest line in the distance. The crops are densely packed and show some signs of being swayed by wind. The text 'KWS Buran' is overlaid in the center-right of the image.

KWS Buran

Metoodika

- Seemnepõld tunnustatakse tavaliselt 1 kord
- Tootjaga kokkuleppel
- Põlluraamatu ja etikettide kontroll
- Tuulekaera keemilise tõrje preparaat
- Risttolmlevate kultuuride puhul põldude kauguse määramine kaardimaterjalil
- Sordikirjeldus

Metoodika

Põllul : põlluääred niidetud
külvi alguskoha määramine
võimalikud *off-type*'d
võimaliku liikumistrajektoori määramine

Eelviljad

Teraviljadel C kategooria kasvatamisel peab olema vahe sama liigi teise sordi v sordita seemne kasvatamisel 1 a, eliitseemne kasvatamisel 2 aastat. Tali-ja suvinisu sama liik!
Kõrrelistel heintaimedel vahe 2 aastat
Liblikõielistel heintaimedel 3 aastat
Põldhernel ja –oal 2 aastat

Vaatluste arv põllul

põllu suurus ha	vaatluste arv
1-2	4
3-4	8
5-7	12
8-10	16
Suurema põllu korral suurendatakse vaatluste arvu	
N: 22 ha põllu korral - $16+16+4 = 36$ vaatlust	

Vaatlusala

Supereliidil ja eliidil

30 m² (1 m lai ja 30 m pikk)

Sertifitseeritud seemne kategooriatel

10 m² (1 m lai ja 10 m pikk)

Vaatlusalal loetakse kõik sordist erinevad taimed

Off-type'd, teised liigid, teised sordid

Haigused vaadeldakse 1 m² suurusel alal

Tuvastatud asjaolude lahtrisse kantakse kogu põllu info

Tuulekaer

Kaerapõllul ei ole lubatud ühtegi taime!

Hajusalt teraviljapõllus esinedes tuleb põld praakida – ei ole võimalik välja korjata!

Teeäärtes kasvades – lubame välja korjata, aga teistkordne kontroll!

Märge protokollile ja vajadusel teave ka maakonnaspetsialistile.

(Tuulekaera levitamise keeld!)

Nisu (suvi ja tali)

Isetolmleja. SE-E-C1-C2

Eelvilja nõuded: SE, E – 2 aastat; C1, C2 – 1 aasta

Vahemaa nõuded: vältida mehhaanilist
segunemist koristamisel

Sordipuhhtuse nõuded: SE, E – 99,9%

C1 – 99,7%; C2 – 99,0%

Taimekahjustajad:

Kõvanõgi ja lendnõgi: SE, E – 0%

C1, C2 – 0,2%

Nisu

Loomise aeg

Antotsüaanne värvumine – pea, lehetuped, lipulehe alakülg, kõrrekael

Taime pikkus

Pea kuju, tihedus, värvus

Ohted, nende pikkus

2. Lisaks alumise libele õla laius, kuju
hamba kuju ja suurus

Oder (suvi ja tali)

Isetolmleja. SE-E-C1-C2

Eelvilja nõuded: SE, E – 2 aastat; C1, C2 – 1 aasta

Vahemaa nõuded: vältida mehhaanilist segunemist koristamisel

Sordipuhhtuse nõuded: SE, E – 99,9%

C1 – 99,7%; C2 – 99,0%

Taimekahjustajad: Triiptõbi: SE, E, C1, C2 – 0,5%

Lendnõgi: SE, E – 0%; C1, C2 – 0,2%

Oder

Ridade arv

Lipulehe kõrvakeste antotsüaanvärvus

Ohete pikkus võrreldes peaga, värvumine

Peatelje ülemise lüli kuju

Steriilsete pähikute olemasolu ja asend

Terise põhiharjase karvasus

Kaer

Isetolmleja. SE-E-C1-C2

Eelvilja nõuded: SE, E – 2 aastat; C1, C2 – 1 aasta

Vahemaa nõuded: vältida mehhaanilist
segunemist koristamisel

Sordipuhhtuse nõuded: SE, E – 99,9%

C1 – 99,7%; C2 – 99,0%

Taimekahjustajad: Lendnõgi: SE, E – 0%;

C1, C2 – 0,2%

Kaer

Pöörise ilmumine

Pöörise kuju, külgharude asend(piimküpsus)

Libe valkjas kate (täisõitsemisel)

Taime pikkus

Pöörise pikkus

Rukis

Risttolmleja SE – E - C

Eelvilja nõuded: SE, E – 2 aastat; C – 1 aasta

Vahemaa nõuded: SE , E - 300 m

C – 250 m

Sordipuhhtuse nõuded: SE,E – 1taim/30 m² kohta

C – 1 taim/10 m²

Taimekahjustajad: tungaltera

Rukis

Taimestiku värvus

Taime pikkus

Antotsüaanne värvumine lehetuppedel ja peal

Pea kuju ja pikkus

Kõrre peaalune karvasus

Ülemise kõrrevahe pikkus

Tritikale (suvi ja tali)

Risttolmleja või isetolmleja SE – E - C1 – C2

Eelvilja nõuded: SE, E – 2 aastat; C1, C2 – 1 aasta

Vahemaa nõuded: isetolmlejal SE , E - 50 m

C1, C2 – 20 m

Sordipuhtuse nõuded: SE,E – 99,7%

C1- 99,0%; C2- 98,0%

Risttolmleva tritikalesordi nõuded samad nagu rukkil

Tritikale

Kõrvakeste antotsüaanne värvumine

Glaukosiitsus

Ohete värvumine

Ohete paiknemine

Alumise libe esimese hamba pikkus

Põldhernes

Isetolmleja SE-E-C1-C2

Eelviljad: 2 aastat vahe teise sordi v kategooriaga

Vahemaa: segunemise vältimine

Sordipuhutuse nõue: SE,E – 1 taim/30 m² kohta

C1,C2 – 1 taim/10 m²

Taimekahjustajad: Laikpõletikuga taimi lubatud
max 0,5%

Põldhernes

Lehelisus

Lehestiku värvus

Abilehe omadused

Õie värvus, kuju

Õitsemise aeg

Kauna kuju

Põlduba

Isetolmleja v risttolmleja SE-E-C1-C2

Eelviljad: 2 aastat vahe teise sordi v kategooriaga

Vahemaa: kuni 2 ha põld 200 m (C2- 100 m)

üle 2 ha põld 100 m (C2 – 50 m)

Sordipuhtuse nõue: SE,E – 1 taim/30 m² kohta

C1,C2 – 1 taim/10 m²

Taimekahjustajad: Laikpõletikuga taimi lubatud
max 0,5%

Põlduba

Taime pikkus

Õie pikkus

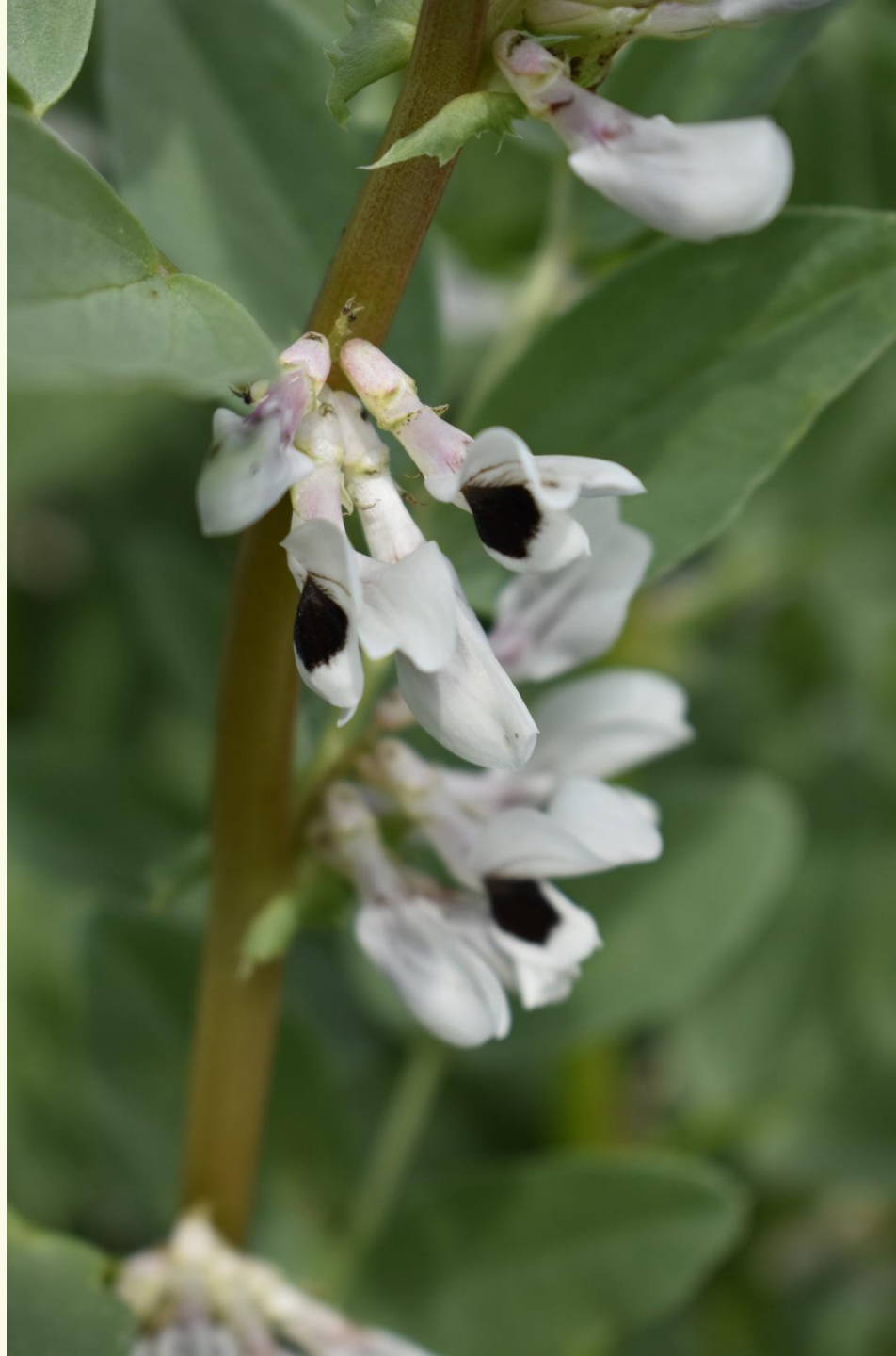
Õie melaniintäpi värvus ja olemasolu

Purje antotsüaanne värvumine

Lehe värv

Sõlmevahede arv õisikuni

Kaunade pikkus, kuju ja asend

Põld-sojauba

Isetolmleja SE-E-C1-C2

Eelviljad: 2 aastat vahe teise sordi v kategooriaga

Vahemaa: vältida segunemist

Sordipuhutuse nõue: SE,E – 99,5%

C1,C2 – 99,0%

Taimkahjustajad: *Pseudomonas syringae*

Diaporthe phaseolorum

Kontrollitakse põllul ja laborianalüüsidega

Põld-sojauba

Varre karvakeste värvus

Lehekeste suurus ja kuju, karvasus

Värvus

Õie värvus

Lehe kobrutamine

Rüps ja raps

Risttolmlejad SE – E - C

Eelvilja nõuded: 5 aastat sama liigi vahe

Vahemaa nõuded: SE , E – 400 m

C – 200 m

Sordipuhutuse nõuded: SE,E – 1taim/30 m² kohta

C – 1 taime/10 m²

Taimekahjustajad: valgemädanik

Rüps ja raps

Erinevad ristõieliste liigid

Rüps - naeris sama liik – roheline taimik

Raps - kaalikas sama liik – sinakas taimik

Leheroseti värvus

Õie värvus

Raps võimsam, lehed karvutud, vahaja kihiga

Rüpsi lehed enamasti karvased, lehe alus
ümbritseb varre täielikult – rapsil osaliselt

Põldtimut

Risttolmleja SE – E - C

Eelvilja nõuded: 2 aastat sama liigi vahe

Vahemaa: kuni 2 ha SE,E – 200 m/üle 2 ha 100 m

kuni 2 ha C – 100 m/üle 2 ha 50 m

Sordipuhtuse nõuded: SE,E – 1taim/30 m² kohta

C – 1 taime/10 m²

Taimekahjustajad: valgepähiksus, timutikärbes

Raskesti eraldatavad taimeliigid: oblikad

Aasnurmikas

Isetolmleja SE – E – C

Eelvilja nõuded: 2 aastat sama liigi vahe

Vahemaa: selge eraldusriba

Raskestieraldatavad liigid: SE,E – 1taim/30 m²
kohta C – 1 taim/10 m² – harilik nurmikas

Sordipuhutuse nõue: SE, E – 99,7%; C – 98%

SE,E -1 taim 20m² kohta

C – 4 taime 10 m² kohta

Perekond raihein

Isetolmleja SE – E - C

Eelvilja nõuded: 2 aastat sama liigi vahe

Vahemaa: selge eraldusriba

Raskestieraldatavad liigid: karjamaa raihein
teistel, harilik ja punane aruhein, kerahein,
orashein : SE,E – 1/50 m² kohta, C –
1taim/10m²

Sordipuhtus: SE,E -1 taim 30m² kohta

C – 1 taime 10 m² kohta

Liblikõielised heintaimed (ristikud, mesikas, galeega)

Risttolmlejad SE – E - C

Eelvilja nõuded: 3 aastat sama liigi vahe

Vahemaa: 200 m ja 100 m kuni 2 ha põldudel
üle 2 ha 100m ja 50 m

Raskestieraldatavad liigid: SE,E – 1/30 m² kohta,
C – 1taim/10m²

Sordipuhtus: SE,E -1 taim 30m² kohta

C – 1 taime 10 m² kohta

Lutsern

Risttolmlejad SE – E - C1 - C2

Eelvilja nõuded: 3 aastat sama liigi vahe

Vahemaa: 200 m ja 100 m kuni 2 ha põldudel
üle 2 ha 100m ja 50 m

Raskestieraldatavad liigid: SE,E – 1/30 m² kohta,
C – 1taim/10m² (mesikas, punane ristik, oblikas)

Sordipuhtus: SE,E -1 taim 30m² kohta

C – 1 taime 10 m² kohta